

Nr 837

Av herr *Svanström* och herr *Carlsson, Eric*, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 95, angående riktlinjer för jordbrukspolitiken m. m.*

I propositionen nr 1967:95 om den framtida jordbrukspolitiken m. m. anför departementschefen bl. a. att han anser starka skäl föreligga för att minska produktionsresurserna i jordbruket.

Jordbruksministern säger sig anse att en god livsmedelsförsörjning är en oundgänglig del av vårt totala försvar. Icke desto mindre stannar han för att i huvudsak tillstyrka 1960 års jordbruksutrednings förslag om en självförsörjningsgrad av cirka 80 %.

Med anledning av dessa och andra i propositionen intagna synpunkter vill vi anföra följande:

Såväl den direkta försörjningen med livsmedel som jordbrukets betydelse ur befolkningssynpunkt för stora delar av vårt land gör att jordbruket är ytterligt värdefullt för totalförsvaret. Erfarenheterna från många kris- och krigstillstånd i världen visar också att ett lands betryggande inhemska livsmedelsförsörjning ökar landets motståndskraft och försvarsvilja. Vårt jordbruk torde nu vara mera sårbart än vad det var vid andra världskrigets utbrott. Stoppad import av drivmedel och andra produktionsförnödenheter i förening med det stora mekaniserade jordbrukets ringa tillgång på reservarbetskraft kan befaras utgöra ett verkligt faromoment ifall vi ånyo skulle råka ut för avspärrning i samband med krig i världen. Småbrukets fördelar torde därvid framstå klart bland annat på grund av den större tåligheten i fråga om arbetskrafttillgång. Erfarenheterna från andra världskrigets dagar bestyrker dessa synpunkter. I stället för att ge de människor, som den gången genom sitt uppförande arbetade räddade svenska folkets livsmedelsförsörjning, ett erkännande och garantera deras framtid låter man påskina att de numera gör landet den största tjänsten genom att lämna sina gårdar. Det förefaller som om jordbruksministern och andra ingenting lärt och allting glömt i sammanhanget. De som nedvärderingar uppfattade omdömena om de i jordbruket sysselsatta människorna är en svår psykologisk press för dem. Här förtjänar också framhållas hur energiskt även småbrukarna har kämpat för att hänga med i den s. k. rationaliseringen, bl. a. genom stora maskininköp.

Begreppet rationellt drivna jordbruk anses ofta vara detsamma som stora
1 — *Bihang till riksdagens protokoll 1967. 3 saml. Nr 837—845*

jordbruk. Detta är enligt vår mening inte riktigt. Gårdar i alla storleksklasser kan sägas vara rationellt drivna om man på gården maximalt utnyttjar befintliga resurser i form av åker, skog, ekonomihus och arbetskraft. Det är detta som vi i denna motion anser med rationellt drivna jordbruk.

Vi anser att det svenska jordbrukets försörjningsgrad bör bibehållas vid minst den nuvarande och att stundom uppkommande överskott genom statens försorg — i den mån resurserna ej erfordras för uppläggande av beredskapslager — överbringas till de svältande människorna i u-länderna. Det är bl. a. med tanke på det moraliska ansvar vi rimligen bör ha i sammanhang med den alltmer hotande världssvälten som vi inte kan ställa oss bakom propåerna om att undandra i produktion varande åkerjord i vårt land från välbehövlig framställning av livsmedel.

Vår nuvarande handelsbalans visar en synnerligen negativ bild. Denna blir ännu sämre om den i och för sig ur jordbrukets synpunkt besvärade exporten av jordbruksprodukter försvinner.

Vissa insatser har de senaste åren gjorts i fråga om att lokalisera industrier till bygder där friställd arbetskraft finnes. Möjligheterna att hjälpa till med sådan lokalisering är emellertid begränsade, och det förefaller helt missriktat att söka påskynda flykten från jordbruket genom hot om prispress och förstuckna antydningar om bristande utnyttjande av arbetskraften i framför allt det mindre jordbruket. Här anser vi oss böra påpeka att det traditionella sambandet mellan jord och skog oftast på ett lyckligt sätt möjliggör full sysselsättning och relativt god försörjning även på små enheter. En synpunkt, som är värd stor uppmärksamhet är vidare naturvårds- och miljöfrågorna. Betesdriften, odlandet av åkrar och fält har givit kulturlandskapet sin nuvarande prägel som vi funnit vacker och trivsamt och som människor från såväl stad som land under inga villkor vill gå miste om. I en tid präglad av stress och oro torde även människornas miljöförhållande vara en hälsofaktor att räkna med. Endast en levande bygd kan ge en för alla trivsamt miljö och landskapsbild.

I samband med det s. k. jordbrukspolitiska utspelet förra våren försökte man få livsmedelskonsumenterna att tro på stora hushållsbesparingar genom ett radikalt nedskärande av svenskt jordbruk. Den debatt som därefter följde visade vilken stark förankring det svenska jordbruket hade i alla läger, inte minst i s. k. konsumentkretsar, där man insåg att ett beroende av livsmedelsimport skulle kunna medföra otrygghet i livsmedelsförsörjningen.

Man har vidare försökt inbilla det svenska folket att vi skulle få billiga livsmedel om bara alla småbrukare tvingades att försvinna och enbart stora enheter blev kvar. Flera exempel finns emellertid på att det stora, högmekaniserade jordbruket ådragit sig sådana avskrivnings- och räntekostnader att stordriften förefaller ekonomiskt problematisk medan rationellt skötta mindre och medelstora gårdar hävdar sig väl företagsekonomiskt sett.

Ur kommunalpolitisk synpunkt både med tanke på skatteunderlag, möjligheten att hålla liv i bygderna och få tillfredsställande förhållanden såväl socialt som kulturellt, bör ett bibehållande av ett rikt differentierat svenskt jordbruk vara ett starkt önskemål.

Med stöd av det sålunda anförda får vi föreslå,

att riksdagen vid behandling av propositionen nr 95/1967 uttalar såsom en målsättning för den framtida jordbrukspolitiken

1) att det traditionella sambandet jord och skog bibehålles och gemensambrukade företag beredes goda förutsättningar även i framtiden;

2) att staten genom positiva åtgärder till stöd för rationellt drivna jordbruk i alla storleksklasser medverkar till ett livskraftigt rikt differentierat svenskt jordbruk;

3) att försörjningsgraden med inhemska livsmedel bibehålles vid minst den nuvarande;

4) att tidvis uppstående livsmedelsöverskott genom utnyttjande av u-hjälppengar överföres till de svältande folken i världen; samt

5) att naturvårdens önskemål och människornas behov av en god och harmonisk livsmiljö i en levande landsbygd beaktas vid jordbrukspolitikens utformning.

Stockholm den 27 april 1967

Ivan Svanström (cp)

Eric Carlsson (cp)

i Vikmanshyttan
